

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 10/2024
05.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Радојевић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД из Новог Сада, кога заступа Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2593/18 од 16.10.2018. године, у седници одржаној 05.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2593/18 од 16.10.2018. године, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 914/2018 од 05.07.2018. године у ставовима првом, другом, четвртном и петом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка од 40.123,00 динара, у року од осам дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 914/2018 од 05.07.2018. године, ставовима првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиљи на име разлике у заради у периоду од 22.04.2011. године до 31.12.2012. године, исплати укупно 93.112,55 динара у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, како је ближе одређеним ставом другим изреке, као и да за спорни период, а на досуђене износе разлике зараде изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима по прописима који важе на дан уплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужиља тражила исплату разлике у заради за спорни период, преко досуђених 93.112,55 динара до тражених 166.007,30 динара, односно преко досуђених до тражених месечних износа, ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка од 42.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одлучено је да се тужиља ослобађа обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2593/18 од 16.10.2018. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужени да јој на име разлике зараде за период од 22.04.2011. године до 31.12.2012. године исплати укупно 93.112,55 динара, у месечним износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке, као и да за спорни период, а на досуђене износе разлике зараде изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима по прописима који важе на дан уплате, те да се обавезе тужени да тужилји накнади трошкове поступка од 42.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове парничног поступка од 2.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужилје.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог до 30.06.2013. године, када јој је престао радни однос по основу Споразума о престанку радног односа, закључно са 30.06.2013. године, уз исплату стимулативне новчане накнаде умањене за порезе и доприносе. Споразумом је предвиђено да ће тужени тужилји новчану накнаду исплатити најкасније са даном престанка радног односа, а зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио, а која му нису исплаћена до дана престанка радног односа, биће исплаћена најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за “НИС” АД. Одредбом члана 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања “НИС” АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Преузимање “НИС” АД извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима у “НИС” АД, осим менаџерима I и II групе, исплатио једнократни додатак на зараду за април 2009. године у висини од 15% вредности основне зараде, утврђене чланом 42. колективног уговора за “НИС” АД, а на основу одлуке од 30.04.2009. године. У даљем периоду тужени је повећање цене рада, тј. вредност коефицијента I основне зараде по Одлукама туженог о повећању зарада вршио узимајући у обзир кретање индекса трошкова живота и индекса потрошачких цена. У овој парници тужила потражује разлику између зараде

која јој је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужила потражује.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев налазећи да социјални програм има значај општег акта који се непосредно примењује будући да се њиме уређују права, обавезе и одговорности запослених, те како су прописану садржину акта прихватили послодавац и запослени, то су норме тог акта постале саставни део општих аката послодавца.

Другостепени суд није прихватио изнето правно становиште првостепеног суда, већ је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са образложењем да социјални програм нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује, пошто се њиме по становишту овог суда не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба.

У овој правној ствари, одлучујући о ревизији тужиле против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2593/18 од 16.10.2018. године, Врховни касациони суд је донео пресуду Рев2 358/2019 од 08.07.2020. године којом је преиначио наведену другостепену пресуду тако што је одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду Основног суда у Новом Саду П1 914/2018 од 05.07.2018. године у ставовима првом, другом, четвртном и петом изреке и обавезао туженог да тужилци накнади трошкове ревизијског поступка од 40.123,00 динара, док је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Против ове одлуке Врховног касационог суда изјављена ја уставна жалба. Уставни суд је одлуком Уж 11608/2020 од 08.02.2024. године утврдио да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 358/2019 од 08.07.2020. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, те је наведена пресуда Врховног касационог суда поништена и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2593/18 од 16.10.2018. године.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 41. став 1. Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ 38/2001) прописано је које елементе садржи уговор о продаји капитала, односно имовине субјекта приватизације (уговорне стране, предмет продаје, уговорену цену, рок плаћања, коришћење земљишта и друге одредбе о којима се споразумеју уговорне стране). Ова одредба је допуњена Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“ бр. 45/05) тако што је прописано да уговор о продаји капитала, односно имовине, поред осталих, садржи и одредбу о „начину решавања питања запослених“.

У поступку приватизације и закључења уговора о куповини и продаји акција „НИС“ АД, 17.06.2008. године закључен је Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад, на основу члана 41. став 1. Закона о приватизацији. Овај социјални програм закључен

је на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за „НИС“ АД Нови Сад. Потписници овог акта су: у име Владе Републике Србије – Министарство рударства и енергетике Републике Србије; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и Генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација „НИС“ АД и Јединствена синдикална организација „НИС Нафтагас“ Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и гране: Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетика и рударства - УГС Независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу, има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужиља, као запослено лице код туженог – послодавца има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма. Такво право тужиље утемељено је у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиље за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године.

Ово је одлучено из разлога што је Врховни суд поступајући у складу са одлуком Уставног суда прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужиља је овлашћена да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су јој њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма.

Следом реченог, тужиља основано потражује исплату разлике у заради за период од 22.04.2011. године до 31.12.2012. године (у време важења социјалног

програма), па ово потраживање представља разлику између исплаћене зараде по анексима уговора о раду и зараде која би тужилји припала по закљученом Социјалном програму, како је то правилно закључио првостепени суд.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев којим је тужилја тражила да се обавезе тужени да јој исплати на име разлике зараде за спорни период месечне износе са припадајућом каматом на основу одредбе члана 277. став 1. ЗОО, све ближе наведено у изреци првостепене пресуде, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке ове изреке.

Правилна је одлука о трошковима поступка, донета на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Тужилја је успела у поступку по ревизији, па јој, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 40.123,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 12.000,00 динара, на основу Тарифног броја 16. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у време предузимања ове процесне радње („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и трошкове судских такси на ревизију од 11.249,00 динара и одлуку по ревизији од 16.874,00 динара, према Тарифном броју 1. и 2. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 95/18).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**